

1884

Մ Ա Թ Է Մ Ի

Տ . Տ . Ն Ե Ր Ա Է Ս

Ս . Պ Ա Տ Ր Ի Ա Ր Ք

Ասիւմանը զուլմէթի պէր զըլլայ Եակեան իսթիեապ,
 Իյլեոի թա ճանա թէէսիր թատէյի տիլ շիքեսթէ.
 Տեօքէր Եերէ Եազար Էնուազ օրսա ուեուն թէյիս խուն ապ,
 Էթոիրտիքճէ պատ թէմէվլիւն ալաեիմի եաս քերտէ :
 Չանլար հագին հագին ինէր գալլէ վերիր իգթիրապ,
 Սողիր աղլէր քէպիր աղլէր միւսթէլի'ի խալգ խունտիտէ..
 Սիճն օլտու շէպ' Եէ քէվաքիպ գալոր Եէ տէ մահիթապ,
 Շէմսի Եէհար տա եաս թուծտու սէհապ իլէ փուշիտէ :
 Միլլէթիմիզ ուֆուզունտան սաշատօրքէն ֆէր ու թապ,
 Պու կիւն սեօնուի օն սէնէլիք պիր ախթէրի ֆէրխունտէ .
 Պու Եէ իգալ... Եէ մէյեուս հալ հայա'թ ճայր իսթիզրապ,
 Հիւքմիւ մաաքիւս հէման պիզի'մ իչուն մու տուր պիր գայտէ :
 Աղլա միլլէթ' դայպըն պիւեիւք'... տէրտ ու զարին պիհիսապ,
 Մէշուր ԳԱԶԱԶ Ս.միրայլա սիյեան օլտու պու զէտէ.
 Չօգ Սէֆիրլէր Փաթիրիզլէր հէմ սէր Խախամ պիհնէվլապ,
 Տախի Էնտուս պիրլէ օլտու պիզիլէյին զամտիտէ :
 Գալգ ե՛ն Բէտէր... Ա.գիզ Բուհպան' զըլ իգազ չաք էթ Եիգապ,
 Գալգ տա պազ քի, սէմթին օլտու պիր մահշէրի Եալէնտէ,

Բէսմէն մէպուս փաշա Զապիթ մէհմուր ասքեր ու սիհապ,
 Բիւլլիւ բուսսա սաերսըզ խալզ ալայընտա րէվէնտէ:
 Ույան ՆԵՐՍԷՍ՝ եան միւնթերէմ զաթ պինագիր ու քէմեապ,
 Տիրիդ՝... զայսըն՝ զատրի ալին զըլտը իզհար քի գմնտէ:
 Պու կիւն օլտու տաղը տէրուն հազմ էթտիյին պին իթապ,
 Պու կիւն կէօրտիւք պիր թէլիսթէրին ֆախսր ու շէօհրէթ սաեհնտէ
 Թայեար մէլէք ճիկերկեահա եիվի խանչէր պիլ ինշապ,
 Էճանիպէ սահգա վէշ եայտը նահսըն անիւնտէ:
 Նաշը փաքըն թէքիլ իշուն օ ճէ խահիշ ու թալապ,
 Բուլլէր սօլտու կէօզլէր տօլտու իմալինտէ ճէմինտէ:
 Բէթրսպուրկլա Փարիս Պերլին Վիէննատան թէլլէր տարապ
 Օլունտուզճա, իլլան օլտու չէնպէրի եաս իշինտէ,
 Էքսքըէս Օրիանթալ Պար տիւ Պոսսօր վէհճի գալպ,
 Եան իսթանպօլ Նեօլոդոս օլտուլար տիլ սուզէնտէ:
 Օֆ՝ Էրմէնի մաթպուլաթը պըրագմատը պիզտէ թապ,
 Քիմի օլտու մաթէմ նուիս քիմի տիլխուն խանէնտէ:
 Էրհասըլ պու աճը պիզի իթտի սուզան տիլ խարապ,
 Պու էպէտի ֆիրագ էյ վահ պահրը եասա էֆքէնտէ:
 Հայտէ ՆԵՐՍԷՍ եօգ ֆանիտէ սատրա շաֆի պիր ճէվապ,
 Թէնին օլտուն խաքլէ րահաթ բուհին ճէգտի Պարիտէ:
 Գըլ խուսլէթի փաքիզէնլէ ֆէրհիշթէեէ ինգըլապ,
 Գալսըն միլլէթ պատեզին պիր տէսթի խաֆին գիրինտէ:

ՄԷՐՀՈՒՄՈՒ ՄԻԻՇԱՐԻԼԷՅՅԻՆ ՄՈՒԽԹԱՍԱՐ ԹԷՐԱԷՄԵՅԻ ՀԱԼԻ

ՄԷՐՀՈՒՄՈՒ միւշարիլէյ 1837 յուն-
 վար 28 աէ Խոս քէօյտէ թէվէլլիւտ
 իտուպ, բէտէրի պիր ֆաքըր վար-
 ժապետ օլմալին տէրէճէյի մաթլու-
 պէտէ թահսիլի իւր ու թէրսպիեէ
 իթմէսինէ գուարէթի թէալլիւք իթ-
 մէտիյի հալտէ տախի, մէրհումու
 միւշարիլէյ մալիք օլտուղու շէվգ
 ու զայրէթի ֆէվգ էլ տաէսի, վէ
 խաթ իտաար թասպիլիսի տէլալէթիլէ,
 սէֆալէթ է զալէպէ իթմիշ, վէ ուլում
 ու սաիրէ միեանընտա Ֆըրանսըզ-
 ճտեը լիսանը մատէրղատը կիպի,
 վէ Օսմանլըճաեը իտէ մըգտարը քեա-
 ֆի թահսիլ էյլէմիշ տիր:

16 Օգոս. 1838տէ էսպազ էտիրնէ
 Առաջնորդու մէրհում Սրիստակէս
 Արքեպիսկոպոստան վարդապետ,
 վէ 1862 հոկտեմբերտէ տախի Ե-
 պիսկոպոս ձեռնադրեղ օլունմուշ, վէ

1874 ապրիլ 26տա իտէ Պատրիարք,
 վէ շու սօն կիւնլէրտէ տախի կաթ ո-
 ղիկոս ինթիխապ օլունուպ, լաքին
 պիլ իճապ իսթիֆահա մէճպուր օլ-
 մուշ տուր:

Օն սէնէեի թէճալուզ իտէն Պատ-
 րիարքըլը էսնասընտա թատաո-
 տիւֆ էթտիյի միւշքիլաթը մաալիւմէ,
 վէ զալալիլի մազիյէ, մութթասըֆ
 օլտուղու սէպաթ ու մէթանէթի պիր
 վէճէլէ թազէիֆ իտէմէելիպ, հէր
 պիր սըրատա մաթպուլի միւֆալիս-
 խամընա տէրքեար օլան ֆարթ ու
 սատազաթընը պազը սազլանարադ,
 նըշանը զիշան ու միւքեաֆաթլարա
 մազհար պուրուլմուշ, վէ նիհանէթ
 տիւշար օլտուղու միւհլիք մարազ-
 տան էզատէյի կիրիպան իտէմէեէրէք
 26 հոկ. 1884 տէ ազիմի տարը պա-
 գա օլմուշ տուր:

Ե. ՄՈՒՐՈՍՏԵԱՆ ԷՖԵՆՏԻՆԻՆ

ՄԱՂԱԳԻՆՆՏԻՆ

Գ.

ՄԻԻԹԼԻԷՎՎԻՆ ՄԻՋՍՃԼԸԸԸԸՄԸՋ

Ասորմիզդը նըփընտան սօնրու Գը-
րըմմուհարէպէսի զուհուր իտուպ տէ,
Էվրօպա տիւլէլլի միւթթէֆիգէսինին
սէյֆի՝ կիւճ հալ իլէ ֆիւթուհաթ գա-
ղանտըգտա, էրմէնիլէր տախի Ֆրան-
սաեա, վէ պաշլըճա ինկիլթէրրաեա
իսթինսոպ, վէ անըն էլլիսէյի զէրնի-
սարինէ սիւրիւմէքլիյէ շիթապ էթ-
տիլէր. վէ եինէ մուհարէպէ վուգու
պուլուր իսէ, միւսթաիտ թէրճէման-
լար եէթիշտիրմիշ օլալըմ էֆքեարըյ-
լա, մէքթէպլէրաէ ինկիլիզ լիստնը
թաալիմինի մըգտարը քեաֆի իլէրի-
լէթտիլէր:

Լաքին՝ 1860 թարիխինտէն սօնրա
լէնկէրի ումիտիմիզի Ֆրանսանըն գալ-
պինէ, եանի ֆարիսէ աթը վէրտիք.
մութլում նափօլէօն իլէ իւլֆէթէ կի-
րիշտիք, վէ մէքէսթիպիմիզաէ իսէ,
Ֆրանսըղճաեը էրմէնիճէեէ թէրճիհ
իլլէտիք:

Տէլիգանլըլարըմը՝ ըսըճադ Ֆրան-
սըղ գանը, վէ անըն նարը աչգը իլէ
մէյտանլըղլարը կիւմպիւրտէտիւր օլ-
տուգլարը կիպի, Էրմէնի տիեարընըն
նազէնին գատընլարը վէ գըղլարը՝ փօ-
թինլէրի էօքչէսինին եիւքսէքլիյինտէն
թուլթ տա, շափգալարը թիւլլէրինին
տիւզկիւնլիւյիւնէ վէ պիլիմինէ վարա-
սըեա գատար, տիմէք տիր քի սէրափա
Ֆրանսըղլաշտըլար:

Թիճարէթկեահ ու սիւքնամըղտա
էվգաթը մէտէնիլէմիզի նափօլէօնու
էօքսիւրիւք, եախօտ սիւքքէմի պահս-
լարը իլէ կէչիւրի իտիք, զիւր համալ
գարընտաշլարըմըղըն ահվալի, վէ պի-

ապան ու մէթրուք մէմէքէթլէրի իւ-
զէրինէ իմալէյի նազար իթմէքլիյիմիզ,
գապալըգ վէ աեըպ սաեըլմագտա,
վէ մէնաֆիյի շախսիյէմիզէ պէքի
պիր միւնստէպէթի տէ պուլունմա-
մագտա իտի. . . :

Իշպու սահրատա մըգտարը վաֆի
սէրսէրիճէ կէզտիք, վէ նիհաեէթ իւլ
էմի քիւլլիւ հաղըլըղըմըղը լուղի-
կեարա վէրիպ պիթիւրտիք:

Նափօլէօնուն աուշմէսի, վէ Ֆրան-
սըղլարըն մաղլուպիեէթի, իշպու շաշ-
գընլըղըմըղա պիր տէհչէթլի մուա-
թէպէ օլտու. վէ պիլլէր աէ հէման
Ֆրանսըղլար գատար աճը աղըը հիսս
էտիպ, վէ անտէն սօնրա իսթիգլալի-
եէթ վէ ճումհուրիեէթ թարաֆտար-
լըղընա ինգըսամ պիրլէ, պիր պիրիմի-
ղէ գարլը պաղէն միւճատէլէեէ, վէ
պաղէն աէ հիտտէթլէնմէեէ պաշլա-
տըգ, պու էսնատա Բրուսիանըն մու-
ղաֆֆէր գըլըճը ուղրումուղա Ալա-
մանիա մէարիֆի պէհիշթինին պիր պա-
պը ճէտիտինի քիւշատ իթմէտէ իտի:

Պիզ իսէ, իգպալ ճուեէնտէ վէ թա-
պէն սապը ու թէհամմիլլտէն պի պէհ-
րէ օլտուղումուղ իշիւն, օ՝ պիլկի ա-
ղաճընա տա եանաշմամագլըգ իտէ-
մէտիք, վէ թէգատտիւմիւմիւզիւ եա-
վաշ եավաշ Ալամանիա ճիհէթինտէ
արամագլըղա գարար վէրտիք: Պիզ-
մարգըն ճէմճիւմէսինի թէտգիգէ,
Մոլթքէնին գըլըճընըն թիմուրինի
թէֆթիշէ, վէ եանըլմաղ իսէմ պաղէն
տէ անը էրմէնիլէշտիրմէյէ, վէ Կիեօ-
մուն սէրալընըն տախիլիյէսինտէ վէ
խարիճիյէսինտէ կէզլինմէյէ գալըղը-
տըգ. Շիլլէր, Կիթէ, վէ սաիր Ալաման-
եա էգքիեաաը իսէ, պիլի թանըմագ-
լըգ լուլթֆուշա նաիլ օլտուլար:

ԳՍՅՍԵՐԻՅԵՆԻՆ ԱԹԻԳ ԳՕՃԱՊԱՇԵՐԼՐԱՐ
(ձիւր 3 նիւսիս 5 skn skn (սա. 70))

« Էֆէնտի քէմալը թէ աճճիւ պէ — Պու
նէ՞ տիր — տէեու ոօրմատա — Կէչէնքի
պօղտուր տէեի վէրտիյինիզ ալթուռնուն
պէտէլի տիր. ունութտունո՞ւզ մու տէր
սալի. օ՛ կիւնիւ պիրազ կէճ կէլտիյիմ-
տէն Էֆէնտի սուլամատըմ, տֆվ պու-
եուր, սիզի րասթ կէթիրմէք իջիւն օ
կիւնտէն պէրու տուր քի հէր կիւն չու-
րատա էսիր օլտուր — ճէվապը վէրինճէ.
Էֆէնտի Փազըրըն սատագաթընա հայ-
րան օլարագ — էվվէթ գուզում տէր.
չալըր չարփըպ տա գէնիկն օլանլարտան
սիզին չու սատագաթտա օլան Փազըր
հալինիզ չօգ մլմաուհ տուր, հայտէի-
նիզ պէնիմ իլէ պէրտպէր սիզի էվլատ
էթտիր, — ճէվապըլա ալըր կէթիւրիւր»
Մէճլիս իշպու գըսսէեէ ումումէն թահ-
սին էլամէթլէրի կէթիւրիւր, վէ «Վար-
ժապետ փուսլասընը իպրազ էթսին տէ
սէյլէսին» տէտիլէր իսէ տէ. « Պէնի էն
ոօնրաեա պըրագընըզ ճէվապ վէրտի.
զիրա փուստըլում վուգուսթը մահալլիյէ
տիր, վէ սիզէ էն միւհիմմ պիր շէյ խա-
պէր վէրէճէյիմ»

Աճապա « Խապէր վէրէճէյի միւհիմմ
շէյ նէ՞ տիր» տէեու պիր վազըթ եւրէք
թիւքէթմէքտէ օլտունլար Մալաթիալը
թիւճճար փուսլասընը իպրազ էթտիր քի
«Ահմազըզ իւզէրինէ հէր քէս սյրը սյ-
րը պիրէր գըսսէ սէյլէսին» ետպըլը
իտի:

Էն էվվէլ քէնտիտի քէլտում չուրու իլէ
« Ահմազըն պիրիսի, տէտի. կիւնիւն պի-
րիսինտէ գօգագտա պիր հէքիմէ րասթ
կէլէրէք, նասըլ գաչըր տա սագլանա-
ճազընը ալլմէմիշ. կէօրէնլէր պու թէ-
լաշ վէ գաչըրընըն սէպէպինի սիւալ իթ-
մէտէ « Հէքիմէ րասթ կէլտիմ տէ օ-
նուն իչուն նասըլ գաչաճազըմը պիլմէ-
տիր» ճէվապը վէրմիշ:

— Պու նէ ագըլ հէքիմ առէմ մի եէր
նիչուն գաչմալը — տէեու թէքրար իթ-
մէլէրինտէ. «Սիպինքի նէ ագըլ պէն

խասթէմիեիմ քի քէնտիտի հէքիմէ կէօս-
թէրէեիմ» տէմիշ. Հէփի պիր տէն պիր
գաչգաչա տըր գօրարտըլար:

Կիւրիւնլիւ թիւճճար նէօվպէթ տլարագ
«Ահմազըն պիրիտի տէ տէտի. պիր գօ-
գագտան կիտէր իքէն պատաղը եէր
կիւմիւլէմիշ. պուրտա կէօմիւ վար տէ-
եու օլանճա վարիեթիլի վէրէրէք օրա-
սընը պիշ էթմիշ. վէ ալթըզ նէ՛ չըգար
իսէ պէնիմ տիր տէեու քէմալը սէրպէթի
իլէ հազր էթտիրմէտէ նէ՛ տէրսին չըգա
չըգա չըգար քի, քիմ պիլիր նէ վազըթ-
տան գալմա իսէ պիր պօշ քիւր. մէյէր
իսէ ինիլէեէն օ իմիշ»

«Հա շաչըն հա՛, տէտիլէր. պարի ի-
լէրտէն ալ չօգ եօզլա տա էյլէ սաթըն
ալ»

Հաճի պապա «Մագումը պօզմանընըզ
տէտի. էկէր էյլէ օլա ահմազըզ օ-
լո՞ւրմու իտի. մատամաքի ահմագ տէնի-
լիեօր էլպէթտէ քի հէր կիւմալիւրթիւեիւ
կէօմիւ տիւր տէեի պիլէճէք»

Էվ սահիպի Հաճի Գաբրիէլ տիպար
պուրատա սէօզիւ քէսէրէք «Պաչա ետ-
րէնլիքլէրէ տիլ ուզատամաղըմ իսէ պո՞ւ-
նատա մը կիրիլէմէմ. պիր գըսսէտէ սլէն
սէյլէեիմ. վաթթըլա ահմազըն պիրիսի,
տէտի. իշիթմիշ քի գարլա իքի եււզ սնէ
եաչար տէեու. աճապա սահիֆի տիր
տէեէրէք սընամագ իւզրէ պիր գարլա
ալըպ պէսլէմէեէ պաշլամիշ»

«Հա՛ ահմագ հէրիֆ հա՛. . . Ագամ տէվ-
րինտէ՞ մի եաչաեօրտուն» ճէվապըլա
մէճլիտտէն պիր գաչ գաչա տըր գապար-
տը, վէ քէնտի մալինտէն ետըրմ թէք
աֆիեթ իթմէսինէ գարար գըլընտը:

Հաճի պապա քէլամա աղաղ տիրլէ
«Պիր ահմագ տաթի, տէտի. պիր պէր-
պէր վէ պիր տէ տագ պաշլը առէմ իլէ
եօլճուլուգ իտէր իքէն, գօնագ եէրինտէ
կիճէ միւնապէպէթէն իքիլէր սատթ պէք-
լմէյէ գարար վէրիլէր. իք տէֆա ի-
քիտի ուեուր պէրպէր պէքլմէքաէ օլուր:

Լաքին եալընըգճա վէ պօշպօշունտ
պէքլմէքտէն ուսանըպ սլագուսու կէլ-
մէյէ պաշլատըրընտան, ույգուսունու

տաղըթմագ իւզրէ պիր մէշուլիեթ ա-
րաշարարագ ահմաղըն պաշընը թըրաշ
խաէր, վէ նէօվպէթի կէլինճէ ուեարարր:

Ահմագ սըշրաեըսլ գալգարագ պաշընը
եօղլաեըսլ տա թըրաշ պուլամաեընճա
պիրաէն — Բէֆիգ պաղըրըր պէրպէրէ,
սէն պէնի գանն իտէրէք եաննըլըգլա
տաղ պաշըն արգատաղընը գալտըր...

Հաճի պապա տահա սէօյլէեօր իքէն
մէճլիս էօյլէ պիր գահգահա գօփարաը
քի, ոճն լուզէթին մըշըն փարչաաը աղ-
զընտա գալտըր:

Սըրա Ասորի քահանաաընա կէլէրէք
«Հերոկլէս խամ էափալին քիթապընտա օ-
գուտոււմ, պիր ահմագ տա, տէտի. պիր
կիւն պիր թանըրաղըն տաէմէ րասթ կէ-
լէրէք — Սէնին իշուն վէֆաթ էթտի —
տէյօրլար էօյլէմի — տէեու սիւալ էթ-
միշ. մէրգոււմ — Չըլտըրաընըգ մը իշթէ
սաղ սէլիմ գարշընըգաաեըմ կէօրմէեօր-
մուսուն — ճէվապը վէրմէտէ, ահմագ
թէքրար պիրլէ — էօլմիւշ օլտուղուեու-
ղու պանա սէօյլէեին, սէօլիւնաէ սէն-
տէն սաաըգ սըր — ճէվապ վէրիր:

Վայ կիտի պուտալալըգ վաճ չաղըը-
տըլար:

Աշիգ լըթֆի իլէրի տիւշիւալ, «Ահմա-
ղըն պիրիսի տէ, տէտի. էվինի սաթմագ
իշուն տիվարընտան պիր հեղիֆ չըգարըսլ
մօթուրա տէեու պագարա կէօթիւրմիւշ»

Պաեըմագ տէրէճէսինտէ կիւլիւշտիւ-
լէր: Պուրասա վարթապետ՝ «Ահմագ օղ-
լու ահմաղըն պիրիսի տէ» տիմէտէ, հէր
քէս գուլաղընը տիքիւս տըգգաթլա տիյ-
նէմէյէ պաշլատը» ույգու իշինտէ չէհրէ-
սինի էյիւ պիւլմէտէն տուրա պիլտիյինի
աննամագ իւզրէ եաթարքէն գարշըսընա
պիր այինէ գօմուշ. ույգուեա տալըսլ տա
եիւղիւնիւ կէօրէմէտիքճէ պու նաաըլ այ-
նէ կէօթէրմէեօր տէեու գալգար գը-
րար իմիշ. պէօյլէլիքլէ էվտէ այնէ գալ-
մաեըսլ պէլքի էսկի այնէլէր պօղուլմուշ
տուր տէեու այնէճիտէն եէնի այնէլէր
ալըսլ տա օնլար տաթի էօյլէ չըգընճա
պիր կիւն այնէճիեէ մատտէեի աշըսլ
վէ — Այնէլէր պօղըլմուշմու քի կէօս-
պէրմէեօր — տէմէտէ. այնէճի նէճէ-

վապ վէրսէ պէյէնիրսինիւ — Սիգ եան-
լըշ սէօյլէեօրսուեուղ, տէր. այնէլէր
փէք տիւղիւն օլուսլ պօղուգ շէյ վար
խաէ օ տա սիգին պէյնինիւ տիր, անը
տիւզէթ մէլի»:

Եաշա վարթապետ տէեէրէք ճիւմէթէն
պիրէր տահա չաղըտըրաըլար. վէ «Պու-
եուր պագալըմ. Տ. Հայր սըրա եինէ
գըսսէլէրէ կէլտի նէօվպէթ սիգտէ տիր»
չաղըրչալար:

«Պէնիմ փուսլամ լաթիֆէ տիր, տէ-
տի. կարգաւոր առէմ սիգէ լաթիֆէ
օլարագ նէ սէօյլէսին. չուրտա խաթըրմա
պիր շէյ կէլիեօր օնու տէեիմ պիթսին:

«Չէմանը մագիտէ սաշը սագալը եէրին-
տէ ինթիեար առէմին պիրիսի պիր մահալէ
կիտէր իքէն եօլտա իւշ ճահիլ տէլի-
գանլըեա րասթ կէլիւ. իսթիշլա թար-
զըլա պիրիսի — Ուղըրլար օլսուն Ապ-
րահամ նահապետ — տէր իսթիեարա:

«Իսթիեար՝ թէքտիր թարգընտա տէլի-
գանլըեա կէօղիւնիւն գուլըղու իլէ
սէրթճէ պագարագ եօլունա տէվամ ի-
տէր:

«Իքինճի տէլիգանլը՝ իսթիեարըն սիւ-
քիւթինի իսթիշլանըն թէէսիր իթմէմիւշ
օլմասընա վէրէրէք — Սանա տէեօրուգ
հու . . . ուղըրլար օլսուն իսահակ նա-
հապետ — պաղըրըր:

«Իսթիեարըն՝ պուեու տա տուլմագճա-
լըգտան կէլէրէք եօլունա տէվամ իւզրէ
օլտուղուեու, իւշիւնճիւ տէլիգանլը ար-
գատաշարընա պիր հագարաթ եօլուն-
տա կէօղէսիւս, վէ անը հըրսլանտըր-
մագ իւզրէ վար գուլվէթլէ — Տոլմաեօր-
մուսուն էյ սանա տէեօրուգ. ուղըրլար
օլսուն միւհթէրէմ քէտէր Յակոբ նահա-
պետ — պաղըրմասընտա, իսթիեարըն
սաալըն տէնկինի սլարագ օրատա պիրագ
տուրուր. վէ նէֆէսինի թօլլատըգտան
սօնրա քէմուլը հիլմ իլէ — Չօնուգլար,
տէր. պէն նէ Ապրահամ, նէ իսահակ,
վէ նէ տէ Յակոբոււմ. պէնիմ իսմիմ կի-
սինին օլլու Սաուղ տուր, քէտէրիմին
զայալ իթտիյի մէրքէպլէրի արամագտա ի-
տիմ հէլէ իւշիւնիւս պուլտոււմ»:

Մէճլիստէն պիր գահգահա սըր գա-
պարարագ «Իսթիտիյինի սէօյլէեէն էլ-
պէթտէ քի իսթէմէտիյինի էշիտէճէք»
տէտիլէր:

(Գրաւորու պատմա)

Մ Ա Թ Է Մ

Ճիհանկիրներ տախի բենչէյի ճէպրինէ թապի, վէ պիւծիւն ալէմ՝ հիւք-միւնէ միւծի օլան զալիմ էճէլ... պիր լահգէ զարֆընտա կէօզլէրին ֆէրի միւնէվվէրինի սէօնտիւրէն, տէմի ճարիեի մէնպահնտէն զամ խտէն, բէնկի սիմսեը քիւլ, վէ շէվգ ու զայրէթ խահիշիյլէ մալամալ օլան զալպլէրի պուզ քէսէն, նիհանէթի քէլամ թէշախտուսա, թէխայեուլա, վէ թէֆէք-քիւրէ նիհանէթ վէրէն, վէ Ատրուպէնին մըզրազը իլէ պէնտի հսեամը զամ խտուպ պիւծիւրէն էճէլ, պու կիւն էօթիւմիւզէ ալէմի պարիտի մէվթ օլան պիր թապուծ տահա վազ իյլէտի :

Է՛յ ֆանի՝ վէֆասըզ տիւնեա շաշաալարըլա զամաշմըշ կէօզլէրի սիւ, զալպլէրի իհամա, վէ զիհնլէրի իշղալ խտէ կէլէն սօնսուզ արզուլէրէ պիր ճիւզի ֆասըլա վէր տէ, շու թապուծա պիր լահգէ իմալէյի նազար իյլէ :

Կէրշի հէք նազարտա կէօրէճէյին շէյ, չամըլմըշ տէօրթ փարչա զուրու թահմա խտէ տէ, քիւլլիւ մուվաֆֆագիյէթինի պիր զաշ արշընտան իպա-րէթ օլան քէֆէն իլէ իշպու թապուծա թէպտիլ խտէն զամը ալիեի տէր խամըր իծտիքճէ, պու թապուծուն էհէմմիւնէթի արթուզճա արթանագտըր :

Էվվէթ... պու թապուծտա եաման՝ տէհրիմիզին պիտսեթէթինտէն պէ-րու իւմմանը մէշագգամ ու մէշղուլիէթտէ չալգանսան, ազլ ու թէտպիրի պէղանէթէ մալիք պուլունան, վէ անլէրին տէլալէթիյլէ պիլ իճապ նիշէ միլլէթ մէմլէքէթ իշլէրինի, վէ խուսուսիյլէ ումուրու զամիյէսինի հիւսնիւ իտարէ զըլան, ֆամիլեասընըն քէսպի շէօհրէթի ֆէվգ էլ ատէ իծմէսինէ, էվլատ թէրպիյէսինէ, իսմանպօլ վէ էվրօպա բիւշալարընտա փարլազ նա-մուս ու հայսիէթ իհրագլինէ մուվաֆֆագ օլան՝ Գայսէրիյէ միւծէպէրանը զատիմինտէն Մեծ. Մհ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ Մհ. ՄԱՆՈՒԿ Էֆէնտի տիր. իշթէ քիւլլիւ մուվաֆֆագիէթինտէն քէֆի հէտ, վէ տիւնեատէն միւֆարիգամ խտուպ կիտէթօր... :

Մուծլու քի պու հիւքմէ թապի օլան ինսան զըամընըն քեաֆֆէսի տէ, միւծէվէֆֆայը մումսիլէյի կիպի ճիսմէն տարը տիւնեատէն այրըլըպ տա, զիքրէն իլանիհայէ պազը զալանագ ֆագիլէթլէր, մատտի մանէվի էսէրլէր, հէրինէ զալիմ օլմուշ պիրատէրի ալիլէր վէ մախտուժ էֆէնտի-լէր թէրք իծմիշ օլալար : Միւծէվէֆֆա ճիսմէն տիւնեատէն միւֆարիգամ էթտի խտէ տէ, իսմէն քէնտինի թանըհանլարըն զալպինտէ հէմիշէ մէր-քիւզ տուր :

ԳՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՆՈՐ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԲԱՌԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՄՏԱՄԱՐՁԱԿԱՆ

ՎԱՐԺՈՒԹԵԱՄՔ

ՀասոՐ Ա. Բ.

Այրըճա թանաչիսի տէ օլան, վէ Ա-
րամեան մաթպաաւընտա կիւղէլ սիւ-
րէթաէ թապ օլունմուշ պուլունան
Մեծ, Միհրան Ասքանաղեան էֆէնտի-
նին Ա. Բ հատորա միւնգասըմ իշպու
էսէրի, պի հազգըն թահսին ու աֆէ-
րինէ լաեըգ, վէ տէեէ պիլիլիզ քի
գրագիտութիւն տաիր օլարագ շիմ-
տիեէ գատար էրմէնիճէ նէշր օլունան
տէրս քիթապլարընն ճիւմէսինէ ֆա-
իգ տիր:

Նասըլ քի Ուսումնակաւ խորհուրդ
տաիր ումում մէքթէպլէրաէ իսթի-
մալինի թէնտիպ պիլլէ քէմալը կէրմի
իւլլէ Դասաւսուլարա վէ հոգաքար-
մութիւնլարա վէստեա իտէեօր:

Մումաիլէյհ կէնճ միւնլիլիֆին գա-
լէմինաէն չըգան իշպու իրք էսէրին,
պու տէրէճէ միւնթաղամ վէ նաֆի,
վէ մէքթէպլէրիմիլին պիր պիւեիւք
իհթիեաճըն տաֆի պուլունմասը, վէ
միւնտէրիճաթընն իսէ, մումաիլէյհին
մալիւմաթը վագաաւընտ պիր ֆիհ-
րիսթ մագամընտա օլմասը, պատէմա
տահա նէչէ նէչէ ասարը միւսթահ-
սէնէ իլէ միլլէթէ իֆայը հիւանիւ
խըտմաթ իթմէքլիյէ միւսթաիտ պիր
ղաթ օլունմուշ թէպէյեիւն իտէր:

Մէքթէպ . . . նէ մահսուլտար շէյ
տիր. տահա օն իքի սէնէ էվլէլ քէն-
տիսի տէ Դատը գարիյէսինին ախիքէն
Արամեան թէմիլյէ օլունան վարժա-
րանը թալէպէլէրինտէն պիլիսի օլ-

տուղու հալտէ, պու կիւնքի կիւն դա-
ասաւսուլագ խըտմէթինտէ պուլուն-
տուղու իլէ պէրապէր, պէօյլէ պիր
էսէր իլէ տէ իպրագը իգթիտար գըլ-
մագտա տըր: Շիմտիլիք մէքթէպի
մէզպուր Պատ. հոգաքարճութիւնու
իլէ, էֆէնտիլի մումաիլէյհի իշպու մու-
վաֆիաղիեթտէն սոլաեը թէպ-
րիք, վէ էսէրի մէզպուր հազգընտա
օլան մուֆասսալ միւթալաթըմըզը
աթիեէ թապիգ իտէրիզ:

Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԱՐԴԻ ԼԵՋՈՒԻ

Մեծ. Տիմիգրիոս Չօլագեան հայա-
գէս էֆէնտիլին էսէրի հիւմէթիլէ էր-
մէնի մաթպաւաթը պիր միւհիմմ եա-
տիլեարա տահա մուվաֆիազ օլտու:

Լիսանը Եունանիլին էհէմմիեթի
թահսիլի իշուն, էսասի լիսանլարտան
պիլիսի օլմասընն տէլալէթ իտէճէ-
յի ճիհէթլէ իղահաթընտ հաճէթ մէսս
իթմէզ:

Զիքր օլունան Քերականութիւն
տաիր, լիսանը մէզպուրի խաճէսիզ
էօյլէթտիլէ պիլէճէք պիր թարզը
ճէտիտ իւզրէ թէրթիպ էտիլմիշ օլ-
տուղունտան, մէքթէպ թալէպլէ-
րիլլէ պէրապէր հէր քէսին իսթիֆա-
տէսինի թէէմին իթմէքտէ տիր:

Էֆէնտիլի մումաիլէյհին իշպու է-
սէրի քէսէնտիտէ իլէ մէքթէպլէրի-
միլլին վէ լիսանը մէզպուր թահ-
սիլինի ճիւմէ արզու էտէնլէրին
պիր իհթիեաճը իքմալինէ հիւմ-
մէթ իլլէմիշ օլմասընտան տօլայը քէն-
տի թարաֆըմըզտան պէտանը մէմնու-
նիեթլէ պէրապէր օլ պապաէ լեա-
ղըմ կէլէն թէշվիզէ հիւմէթ օլուն-
մասընը տաիր, թէշվիզ ումում
մէքթէպլէրիմիլ դասաւսուլ վէ հոգա-
քարմութիւնլարա իթտար իտէրիզ:

Տ Է Լ Է Մ Ո Պ

Ճիշտ է, նիւսիսի Տ shն shkաւն (սա. 79)

« Ինքն է հաւրինին հիւրը օլանլարըն-
տան սուսուֆու սապիւսիսին միւսիթէ-
լիֆ քիսվէլէրի պուշլար օլուպ, էսիւրլէ-
րէ կէլինճէ գօթու զինճապի կիյինմէլի
տիրլէր. պու վէճհէ խրաֆա գաթան
մէյտան վէրլմէքսիզին հէր քէսին տէ-
րէճէսի սյրլլէր, վէ խրաֆը միւճիպ օ-
լան քիւլլիւ սանաթլար Սաղենտուն
րէֆ գըլընլըր. իշպու միւղիւր սանաի իլէ
մէշղու օլան, վէ կէրէք ումուրու թի-
ճարէթէ, կէրէք զիրաթէ քիֆաթէթ ի-
տէմէզ տէրէճէտէ պուլուշան սանաթլ-
քեարլար, միւֆիտ սանաթլար իլէ իշ-
թիլլալ իտէրլէր. պագընլը քի, էլլիտէ
պիշիլլէրինի թէպուլի ու թաղէրէ պիր
քիմնէ միւղթէտիր օլմասըն. զիրա մէ-
սալիհի միւհիլմէ ու քիպարանէեթ թա-
եին օլունան քիմնէլէրէ, թէղէինաթը
վահլէ իհտասը արգասընա տիւշմէք ճա-
լիզ օլմալ, վէ ճինսլէրինճէ զիյպ ու
զիյնէթ իսթիմալի փէք փէք ապէս աստ
օլունմանն նիսվան թաիֆէլէրինի տա-
խի, օ՛ շէյլէր իլէ մէշղու օլմագըլլա
քիմնէ պըրագմալ: »

Պիր ուսթա պաղչէպանըն էշճարը միւս-
մէրէտէն աղսանը միւղիւրլէրի քէսիպ, ա-
րալաշարընլը կիպի, Մէնտօր տախի
տիւլէազ պօղուճու սիւս վէ սալթանաթ-
լարը տէֆ իտէրէք, հէր շէյի պիր սա-
տէկլիլ ասըլանէ ու միւթէտիլանէեթ
թապիգ իտէր իտի. շէհրլէրին վէ մէմ-
լուքլէրին մէքիւլաթըն տա թէրթիպ
պիրլէ « Ջէվաթը միւթէպէրէնին տէր ի-
տի. քէնալլէրինէ՝ իթիտալը, սալրլէ-
րինէ էյլիք իթմէք իգթիտարընը, վէ
հալընլը ֆապիլթ իլէ գապիլի իքթի-
սալ օլան շէօհրլէթի շալաեը, ճալը սէա-
տէթ աստ իթմէլէրի լեազըմէտէն ի-
քէն, պիլ աքս ազալթ տէնիլէն շէյի,
գալպլէրինի կէվէտիճի, վէ պիթ թէտ-
րիճ սըհհէթի պէտէնիլէրինի իլլալ ի-
տիճի էնվաի էթիմէյի լէզիլլէտէն արա-
մազ նէ՛ գատար ապէս շէյ տիր: »

« Բէհրիզքեարլըգ՝ էն սառէ օլան թա-
ամարը տախի իսթէթլի ետիրիլը, վէ
ինսանա լեազըմ կէլէն պէր քէմալ սըհ-
հէթի, էմրազտան խալի օլան աֆի-
եթի վէ նէշաթը զիգուվէթի տնճազ օ,
վէրլը. իմտի սիզին թաամլարընլը թէր-
պիեթուն վէ պահարիսթտան արի, սա-
ֆի վէ թէմիզ էթտէն իպարէթ օլուն.
Թապիաթըն լիւզիւմիւ հագիգիսինտէն
զիեատէ ինսանըն իշթիհասընը աշմագըլ
թէրթիպի, անը թէմիս իթմէքտէն
պաշգա շէյէ եարամալ: »

Պու տէմոէ իգումենէս՝ Մինսուն պէ-
հատէթէ տախի վազ էթմիշ օլուուղու նը-
զամաթ խիլաֆընտա օլարագ, էհալլիլ
շէհրի ճէտիտինէ, իսրաֆ, վէ իլլալ
ախլէազ տէրէճէսինտէ էք ու շուրպա
միւսաատէ էթմիշ օլմասը իսթապընը
հիսս էթտի. լաքին Մէնտօր՝ ուսլուպու
հաքիմանէ իլէ պիր մէլիք՝ նըզամաթը
մէվղուէի, քէնտիսինտէն պաշգա հիշ
պիր քիմնէնին կէօթէրէմէզ օլտուղու
հիւսնիւ իպրէթ իլէ թագվիեթ իթմէ-
տիքճէ, անլէրին թէպուլի ու թէճ-
տիալէրինտէն հիշ պիր մէնաֆի հուսուլ
պուլամալ իտուլինի թէֆհիմ գըլընճա,
իգումենէս հէման սիւֆրէսինէ, պիր
մըգտար նէֆիս նանը աղիլ, վէ մահալ-
լինտէ էն ալէսուը չըգար օլան պիր
մըգտար տախի շարապ, վէ տիկէր Եու-
նանիլէր իլէ Տրօվա մուհասէրէսի էսնա-
սընտա էք իտէր օլտուղու շէշիթլէրտէն
պիր գաշ տիւրլիւ տէ սաֆի էթ եէմէք-
լէրի թաեին իլլէտի. Մէլիքին՝ նէֆաի
լիւզէրինտէ իճրա էթտիլի իշպու թէր-
թիպաթ հագընտա, էհալլիտէն հիշ պիր
քիմնէ շիքեաթէթէ ճէսարէթ իտէմէտիք-
տէն պաշգա, ճիւմէթէն՝ թաամլարընը
անըն գաիտէսինէ թաթպիլլէն թա-
եին ու թէրթիպ պիրլէ, էնվաի էթիմէ
սէպէպլլէն հուսուլ պուլմագտա օլան
իսրաֆ ու նաուլմէթին էօնիւնիւ ալտըլար

Մէնտօր՝ կէնճէրի հօլտան չըգարմագ-
տա պուլունան, վէ սէֆահաթա տալիլ
վէ էտէպէ մուղալի օլան մուսիգիի
տախի ետաագ էթտի. վէ քէզալիք միւս-

քերթի իրահրնա մարտուս օլուս, ինսանը՝ իշրապ միսիլու սէրմէսթ, վէ արեւագը իսէ, թէհէվիւրաթը արեւտէպանէնէ տալէթէ քաէր օլան մադաթարը տա շէ-տիտէն մէն իլէ, քիւլիւ մուսիգիեի՝ նա-տիր իւլ էմալ Ֆազարիլէ իպրէթ նիւմա օլան իւհան ու գահրամանանա մարտուս օլմագ իւզրէ, աէրուէնի մաապէտաէ թէ-րէնիւմ իտիլէճէք նաութա հասր ու գասր իլլէտի:

Հաքէզա սիւթուէլար, գաշար, վէ քէմէրլի սալօնլար իլէ միւզէյեէն օլան միւքէլէֆ ինչաաթլարը՝ եալընըզ հէյ-քէլլէրէ միւնհասըր թութարագ, քէսիր իւննուֆուս սիր ալիլէ իշուէն, ճառտէ իւզէրինտէ պիր մեգաարը քեաֆի արսաեա միւֆէրրիհ վէ մէթին մէնադիլ ինչաաթը զըմնընտա, սաաէ, վէ հիւսիւնիւ սիւ-րէթտէ րէսիմէր վէրտի. շէօյլէ քի սի-նանըն գուրուլուշու լաթիֆ օլաուզու հալաէ, թէսհիլի ինթիզամ ու թահարէթ զըմնընտա եէքաիկէրինտէն միւթէֆէր-րիգ, թէրմիմ ու մէրէմէթլէրի աղ մէ-սարիֆէ միւհթաճ, վէ ճէնուս թարա-ֆընա նազըր օտալարտան իսարէթ իտի:

Ատի իսալգ խանէլրինտէն մարտա օ-լան քեաֆիֆէյի գօնազլար իշուէն, ճէսիմ տիվանիսանէլէր. վէ հիւրլէրէ մալսուս օտալար իլէ մաէն վէ սիթուէլար իլէ միւզէյեէն սալիլ հալլիլէր թանին պիրլէ, զալիտ օտալարը շէսիտէն մէն էյլէտի: Խալզըն քէսրէթի նիսաթթինտէ, վէ պէր միւնվալը մէշուհ միւթէլիֆ րէսիմէր իւզէրինէ իսնա իտիլէն միւնթալամ վէ կիւզէլ խանէլէր, աղ մէսարիֆլէ շէհրին զըմը ազաթընը թէգիինէ, վէ անըն ուշ-լուէն սիւրէթտէ թէրթիպ ու թանգիմի-նէ մէտար օլուս, վէ էվլէլէն հէր քէ-սին քէյֆինէ, վէ սալթանաթքէրէսթի-յինէ կէօրէ իթմալը ինչա օլուէնալարը իսէ, քիւլիւ միւքէլէֆլէլէրի իլէ պէ-րապէր, նէ օ գատար լաթիֆ իւլ մէն-զարէ, վէ նէ տէ միւվաֆըզը իգամէ ի-տիլէր: Եւնանիսթանըն սէվահիլի գա-րիպլիսինտէն մահր էպիլէ գալֆալարը կէլսիլի, վէ խիթամը ինչաաթտա Սա-

զէնսին գուրալինտէ մահալլի սիւքեան կէօթէրլմէք վէ պիւթիւն արազլիլ իսա-լլիյնին շէնէլմէսի իշուէն զէրլ ու հիւրա-սէթ զըմնընտա եէր վիլլիմէք շարթըյ-լա, Եպիրոստան վէ սալի մահալլէրաէն քիւլիւեէթլի ամէլէլէր ճէլպ իտիլտիլի ճիհէթլէ, էյեամը գալիլէ զարֆընտա իշ պու շէհրի ճէտիտ իսնա օլուէտու պիթ-տի:

Մէնտօր՝ րէսսամլըզը վէ օյմաճըլըզը տալի սարֆը նազար իթմէեիպ, Ֆազաթ՝ անլէր իլէ իշիլալ իշուէն փէք ազլարը՝ նա րուսսաթ վէրտի. վէ թաալիմի սիւպ-եան զըմնընտա մէքեաթիպ թէէսիս, վէ թէֆթիլի ահվալը շալիրտան իշուէն զա-եէթ թէրպիլէլի վէ էհիլէթլի նազըր-լար թանին պիրլէ շէօյլէ սէօյլէտի: «Իհ-թիեաճաթը զարուրիյէեէ տալի օլմաեան սանաիանէ, Եօյլէ էնիլին վէ անի իմա-լաթ հուսուլի ճալգ օլմաեաճազընտան, օ միսիլու իլլէրէ տէլիգանլըլարըն Էն միւսթաիտլէրինի գապուլ էթմէլի տիր քի, սանաաթը՝ քէմալ տէրէճէեէ իսալ իթմէք ազմինտէ պուլուէնսուէլար. պու կիպի սանաիլի ալլիյէեէ էվլէրիլլի օլմա-եանլարը իսէ, խալզըն իհթիեաճաթը զարուրիյէսինէ նաֆի օլան սանաաթլա-րա գօնալը աըր. օյմաճըլար վէ րէսսամ-լար՝ մուազգամ քիմիլէրին, վէ անլէրին փարլազ ամէլլէրինին իսպայը գիքրի իլէ մէշուլ օլսուէլար, վէ մա տասը մէմ-աուհէ վուգու պուլան հիւսնի իըտմա-թը վաթան իսէ, մէյտանլըզլարա վէ գապրիսթանլարա տալի սանէմէլէր րէք-վի իլէ եատ ու թիգքեսար գըլընմալը սըրլար:»

Մէնտօր հէր նէ գատար տա միւթէ-տիլ, վէ հալը սաաէկի իւզրէ եալամագ-լըզա մալ իտի իսէ տէ, աթ՝ վէ արապա եարըլլարը, կիւրէշլէր, վէ մուշթա տէօյ-իւշլէրի, վէլ հասըլ վիճուսի ինսանը թէրպիլէ իտէճէք, վէ զանէթ րիեազէթ ու գուվլէթ վէրէճէք հէր նէվի թա-ալիմ վէ սըլալարա մալսուս օլան միւքէլ-լէֆ էպիլէլէրի մէն իթմէտի:

Մէմալիքի էճնէպիլէ մաամուլաթընտան

մաստուռու օլան ագմիլենին հէր նէվինի, զիգը յմէթ սուղէնի, իլահլար ինսանլար վէ հայվանաթ րէսիմլէրի մահթիւք զէր ու սիւմ ափանի, վէ միւսքիրաթըն, վէ մու-աթթար եաղլարըն էնվանի ֆիրուսթ իտէն թիւճճարանըն սայըսընը կէրէյի կիպի էքսիլթոի, վէ մէֆրուշաթ ու թէ-ճէմմիւլաթըն պէյթիյէնին սուտէ, վէ ան-ճադ դափի սիւրէթտէ օլմասընը թահտիտ իյլէտի. պու վէճհէ ֆադրը հալլէրին-տէն տօլաեը շիքեսեթի ֆէվդ էլլաեէ-տէ պուլունան Սաղենտլիէր՝ նէ՝ տէրէ-ճէ սէրվէթի զաիտէեէ մալիք օլտուգլա-րընըն ֆարգընա վարմաեա, վէ անլէրին՝ քէնտիլէրինի իղֆալէն հէմիլէ տիւշարը ֆադրը հալ իթմէքտէ խոււյինի տէրք գըմաեա սաղլաթըլար. անլէրտէն իս-թինքեսաֆ իչուն նէ՝ տէրէճէ իսրապը սէ-պաթ իտէրլէրտի իսէ, օ՝ գատար տա ճիտտի սէրվէթէ մալիք օլարադ պիր պիր-լէրինէ չէօյլէ սէօյլէր իտիլէր «Սէրվէթ տէնիլէն չէյ՝ խազալինի ումումլէյէնի թալս-լիյէ իտէր օլան պիր ճին» զէնկիլիլի թահգիր պիրլէ, իհթիւեաճաթըմըզը՝ լիւ-զիւմիւ թապիլիեէ հասր, վէ թէքէլիւ-ֆաթըն զաիտէեի գասր իյլէմէք տիր»:

Պատէհու Մէնտօր՝ էսլահանըն վէ ոսիր միւհիմմաթը հարպիլէնին միւնթաղամ պիր հալտէ օլուպ օլմատըղընը կէօզանէ կէշիրմէք իւզրէ սիլահիւանէ իլէ անսար-լարը տա զիւարէթ էթտի. նիչունքի «Մուհարէպէ թէշէպալիսիւ սէֆալէթին-տէն խալի օլա պիլմէք իւզրէ, օնա տաիմա միւհէյեա պուլունմալը տըր» տէր իտի: Վէ չօգ շէյլէրին նօգսան օլտուգլունու միւշահատէ իտէր իթմէզ, թիմուր՝ չէ-լիք վէ պադըր տէօյմէք իւզրէ պիր թա-գըմ իշճիլէր ճէմ էթտի. օրատա տիթէշ-ֆիլան օճագլարտան խուրուճ իտէն տիւ-մանըն ալէվին զէվիրէսի, Ետնա տաղը-նըն բիւսքիրաթիւ կիրաապը զէմին լավալարընա պէնգէմէքաէ իտի. տարաղը չէտիա իլէ սինիլէմէքաէ օլան էօրսլէր իւզէրինտէ, մըթրադալար հէյպէթէ սէսլէնիր, վէ միւքէրրէր շաթըրթըլարը իսէ պիւթիւն ճիսալ ու սէվահիլի միւթէ-

ճափիլէեի ինլէտիր իտի, չէօյլէ քի օրատա ինսան քէնտիսինի՝ իլահլար բէտէրի իչուն սաիգալար իմալ իթմէք իւզրէ Հեփեսո-սուն կիկրալարը թէշվիք իտէր օլտուգլու ճէզիրէտէյիմ գանն իտէր իտի: Իշթէ պէօյլէճէ միւսալէհայը միւթէէմմինէ էս-նասընտա, սէմէրէյի զէքեսալէթի միւ-թէպասիրանէ օլմադ իւզրէ ալէաթը հար-պիլիեյի քիւլլիյէ թէհիլիյէ օլունմագտա պուլունուր իտի:

Պատէհու Մէնտօր իդումենէս իլէ մաէն խարիճի չէհիլէ չըգըպ, զաեթ վասի վէ միւնսլիթ պիր արազի պուլունու քի, գըս-մը ազաթը պիլա իմար մէթրուք հալտէ պրագըլմըշ, վէ պազի եէրլէրի իսէ, զի-րաաթը քէմալէ էրտիրիր օլան թէշվիք իտիճիլէրի, վէ գուվլէթի պաղուլէրի օլ-մաեան, վէ ագալլիեթտէ պուլունան զիւրրա թարաֆընտան տըգգաթսըզճա, վէ ֆադըրանէ սիւրէթտէ զէրր գըլըն-մըշ իտի: Մէնտօր իչպու արագիլին պէօյ-լէճէ մէթրուք պիր հալտէ պուլունտու-ղունու կէօրիւնճէ, «Միլթինիզ՝ տէտի մէ-լիքէ. նուֆուսու մէվճուտէսինի արթըր-մագ իսթէր, զիրա էհալիսի քէնտիսինէ քեսաֆի տէյիլ տիր. իմսի կէլինիզ տէ-րունի չէհիրտէն, մաամուլաթըն ալիլադ պօզմագտան պաշգա չէյէ եարամագ օլան ֆաղլա սանաաթքեսարլարը թօփաեիւղ, իչպու տէշթ վէ տէրէլէրի անլէրէ զէրր էթտիրէլիմ:

«Վադաա թէէսիւֆ օլունուր քի, օ սանաաթքեսարլար րահաթա ալըշմըշ օլ-տուգլարընտան զահմէթի գօրսունաճագ իտէլէր տէ, անըն տա հադմի գասիլ տիր. խամ արագիլի անլէրէ թագսիմ իյլէ, վէ աղըր իշլէրի եէտլէրիլէ իճրա իթմէք իւզրէ, միլէլի միւթէճափիլէտէն եար-տըմճըլար ճէլպ էթ. իչպու գափմա՝ հա-սըլաթը վագատտան լայըզը իւճրէթլէր իֆա օլունուր իսէ, ճանսիփարանէ սիւ-րէթտէ չալըճաճագլարընտա շիւպէէ եօգ տուր. պիլալիսիլէ մըգտարը գալիլ օլան էհալինիլի արթըրմագ իւզրէ, արագի-նիլտէն անլէրէ տէ պիր մըգտար հիսսէ թէֆվիլ իթմէնիլ ճաիլ օլա պիլիլ. վէ

էկէր զայրէթլի, վէ նըզսոմթա տա միւ-
թի օլուրլար իսէ, անլէրտէն էյի թէսլաա
պուլամայաճաղընըզ կիսլի, հիւքիւմէ-
թինիդի տէ թաքվիյէ իթմիշ օլուրլար:

«Շէհիրտէն իշպու տէշթի վասիկէ նազլ
իտէն սանաաթքիարլարա կէլինճէ, ան-
լէրին էվլաաը սա լէնճպլէրլիյէ վէ մէս-
լէքի բուսթայիկէ ալըշըրլար: Հա քէզա
մէմալիքի էճնէսլիյէտէն կէլիպտէ, շէհ-
րինիդին ինչաաթըլա մէշպուլ օլան, վէ
էմրի զիրաաթա ալիթ թէշէպպիւս արա-
զինիդին ալիր գըսմընը գէրր իթմէքլիյի
վաստ իյլմիշ պուլուլան ամէլլէրի տա-
լի, շէհրին խիթամը ինչասընտա թէպա-
անըզ իլէ պիրլէշտիրինիզ. զիրա պու ա-
տէմլէր՝ զիրի հիւքիւմէթի հալիկէյի միւս-
թահսէնէնիզտէ գալմագ իւզրէ վուզու
պուլան վաստլէրինտէն մէմնուլտուրլար.
վէ մասամքի քէնլէրի տէ գուվվէթլի վէ
շայրէթլի տիրլէր, շէհիրտէն սահրաեա
նազլիտէն էհալի իլէ հէմնիլին օլարագ,
անլէրի տէ զայրէթէ թէշվիգ իտէճէքլէրի,
վէ պու վէճհլէ միլքինիզտէ գուվվէթլի,
վէ զիրաաթ պապլինտէ զայրէթլի ալիր
գալմ իսքեան իտէրէք, նուֆուսուլու-
զուն քէսպի քէսրէթ իտէճէյի տէրքեար
ալը:

«Էհալինիդին արթմասը իշուն տախի,
էմրի իղտիվաճը թէսհիլ իթմէնիզ քեաֆի
վէ վաֆի, վէ պուլուն իլէ չօգ սուրմէք-
սիդին անլէրին սաեըը հատտը լաեուհ-
սաեա իպլաղ օլունաճաղը պէտիհի տիր.
ինսան գըսմընը՝ թէգէվվիւճ իսուսու-
սունա ալիթթապի մէյեալ պուլունտու-
ղինէ, վէ անը մէն իտէն շէյ՝ անճագ
ֆագըը հալ իտույինէ մէսին, օլ պապ-
տէ օլան մուվաֆֆագիկէթի մէլհուգէ ի-
շուն սալա կիւճիւք շէքմէեկէյինիզ կի-
պի, անլէրէ թէքէլիւֆաթը միրիյէնին
պարը կիրանընը թահմիլ իթմէզ իսէնիզ,
մա աեալ ու էվլատ իհթիեաճաղըղըլա
եաշարլար կիտէրլէր. նիշուն քի, իշպու
արզ ալիր վաղըթտա նանքէօր օլմասը-
ղընտան, քէնտիսին լայըգը վէճհլէ իմար
իտէնլէրի տախիա տօեուրուր. վէ մահ-
սուլաթընտան մահրում գըլտըղը քիմիւ-

լէր իտէ, անճագ քէնտիսի իշուն տիրի-
ղի զահմէթ իտէնլէր տիր. պիր մէլիք
էհլի զիւրաեը տիւշարը ֆագըը հալ
գըլմաաղըը հալաէ, էվլատը արթըր-
տըգճա օ գաաաար սա գէնկին աաա
օլունուրլար. նիշուն քի օղուլարը կէնճ
շաղարընտա արթըգ քէնտիլէրինէ մու-
ալլէնէթէ պաշար. էն սաղիրլէրի աղ-
նամ սիւրիւլէրինի, պիրագ պիւեիւք-
լէրի հէրկէլէեի եայմաեա կէթիւրիւր.
վէ էն պիւեիւքլէրի տախի բէտէրլէրի իլէ
մաէն զիրաաթա կիրիշիր. վալիտէլէրի
իտէ, խանէլէրինտէ գըզլարը իլէ պէրա-
պէր օլարագ, ագալմընը եօրկուն եօր-
կուն ավաթ իտէճէք օլան գէվճինէ, վէ
սէվկիւլիւ ֆիւրգէնտլէրինէ սաաթ թաաա-
լար հազըր իտէր. ինէքլէրի վէ սաալար-
լարը իհթիմաալը սիւրէթտէ սաղար. վէ
պագաարսըն քի ալիր քէօքիւքլիւ սիւթ-
տիւր ճօշար, վէ ալիր չօգճա աթէշ եա-
գար քի, էթրաֆընա պիկիւնահ՝ վէ մա-
լիքի լէֆահ օլան խանէ խալգը տիրլի-
րէք, պիւթիւն կիճէ նէվմի իսթիրահաթա
ինթիզարէն իճրայը ահէնք ու շասուսու-
նի գըլալար. վէ էքլ իշուն տախի բա-
նաիր, կէսթանէ, վէ աղաճընտան տա-
հա հէնուզ գօլարըլմը կիսլի սաիր թա-
գէ մէյվէլէր հազըրլար, բալի գաաալը իլէ
պէրապէր ավաթ, վէ ճիւլարտա պու-
լունան գուլիպլէրտէն էօյրէնմիշ օլտու-
ղու եէնի մագաալարը, էթրաֆընա թօի-
լանան խանէլէրի խալգընա թէրէնիւմ
գըլար. վէ եօրկուն էօքիւքլէրի՝ պօեուլ-
լարընը աաալը օլարագ ուզըրունտան ա-
ղրր աղըր վէ եայկըն ալիր հալ իլէ կէլ-
մէքտէ, վէ արաաաա պիրլէնկիճի իլէ
սիւրմէքտէ օլան չիֆթճի տախի, սապանը
իլէ պէրապէր ավաթ իտէր. վէ հիւք-
միւ կիւն իլէ լէնճ ու զահմէթլէրի տէ
պիթէր. իւհալարըն իզնի իլէ տիւնեաեա
խապ նէսր իտէն խաշխաշ՝ մահզուզլիյէ-
թի մախսուսէսի իլէ ֆիւլիւ գարա գայ-
կըլարը լէֆ ու իզալէ, վէ պիւթիւն թա-
պիաթը՝ հայրէթի լաթիֆէ իլէ իհաթա
իլէր, վէ ումուսի ինսան՝ ֆէրտանըն իզ-
թիրաալընը բէշինէն թէֆէհհիւմ իտէմէ-

եհրէք, քէմալը խթիրահաթ իւզրէ ույ-
գու չէքէր:

«Պու վէճհէ սալթանաթտան խալի,
չիւպհաթտան արի, տէքտէն տիւզնտէն
պէրի պուլունան մէսուտ խալգա նէ-
մութլու. եթիլիր քի իլահլար՝ իւզեր-
լէրինէ պիր տէ աուիլ մէլիք պուրշ ի-
տուպ տէ, պիկիւնահ սուրուրլարը իր-
լալ օլունմասըն. լաքին՝ սալթանաթ-
բէրէսթլիք, վէ խօտպինլիք սէսէպլի-
լէ, եէտլէրինտէն՝ բիւր պէրէքէթ
թապիաթըն պախշիլի, վէ ալընլարը-
նըն թէրի օլան մահսուլաթը արգիւեէյի
լէզիլլէրինի զասպ էթմէք նէ տէհէ-
թէնիլլ զուլունմաթ տըր. չալըզան վէ
տէ գահիա օլան օլ լաեուհաա ու լաեու-
ատա մախլուգաթը թաաշի զըմննտա
իգթիլա խաէն նիմէթի՝ շիքէմի ֆէյզիեա-
պընտան իխրահա, անճագ՝ թապիաթըն
քէնտիսի միւզթէտիր տիր. պինտէն ա-
լէյ օ գատար խալգը՝ ալէստէվիյէ ֆագ-
ըը հալէ տիւշար խաէն շէյ, պիր գաշ
զաթըն ազամէթ ու նաուլէթի տիր:

«Վէ լաքին, տէտի Մէնտօր. իշպու
միւնպիթ արազիւե իսքեան էթտիրէ ճէյ-
իմ էհալի, պիլ րախալէ անը խմար իթ-
մէզ իսէ նէ՞ իթմէլի:

«Սաիր հիւքիւմտարանըն իթթիտազ
իթտիյի թարիքին սիզ քիւլլիւէն աքսի-
սինի իճրա իտինիլ, ճէվաալ վէրտի Մէն-
տօր. զիրա թամաքեար. վէ մազարաթը
մէլհուգէի քէշթէ պիգթիտար օլան
հիւքիւմտարլար, ախզ ու իսթիհալինտէ
սուհուլէթ պուլաճագլարընա իաթինտ-
տէն, միւքէրինի իմարա չալըշան քէստը
չարիւքտէսթանա, պալիլա մա պէլիլ
վէրիւլէր թահմիլ խաէրլէր. վէ թէնպէլ-
լիք երիւզնտէն տիւշարը սէֆալէթ օ-
լանլարը խաէ էսիրիլէրլէր. սիզ՝ էյի տտէմ-
լէրէ թապիլգաթտան, վէ սուի հարա-
քէթէ միւքեաֆաթտան իպարէթ օլան,
վէ կէրէք մէլիքէ, կէրէք խաէ ումում մէ-
մալիքէ միւզիլլ պիր քէհալէթէ պախ
օլաճալը տէրքեար պուլունան չու գաի-
տէյի մաաքիւսէի լազվ իտինիլ. ասքէր
գաշիլընլարընա իթա էթտիյինիլ միւհա-

զաթ միսիլու, թարլալարընըն զէրրինի
իհմալ խաէնլէրէ՝ վէրիլ իլէ մաէն ճէրիմէ,
վէ ինտէլ իգթիլա ալըճա տա իճրա օ-
լունմագ իւզրէ միւհագաթը չէտիտէ
թէրթիպ, վէ պիլ աքս՝ կիւն պէ կիւն
նէշվ ու նիւմա պուլմագլա պէրապէր,
զիրաթը արազի իտեսուսուհու տախի
թէվսի խաէն սիլսիլլէրէ, իմթիեազաթ
ու մուաֆիեաթ թէնտիպ իլէեիլիլ-
լիթէ պու վէճհէ էհալի սիւրաթլա
արթմագտա, վէ ալէլ ումում քեարիկի-
զարըզա թէշվիլ օլունմագտա պուլու-
նուր. վէ էմիլ զիրաթիսէ, աղըր վէր-
կիլէրտէն տօլաեը պատէմա թահգիլ օ-
լունմաեըպ, ինտէլ ալէմ մագպուլ թու-
թուլուր. վէ վաթան մուհարէպէսի ի-
չուն մուլին օլան եէտլէր, սապան աղաճ-
լարը վասէթասըյա մուզաֆիթէրիեթ
գազանարագ, չիֆթ թիմուրլարը՝ պէ
թէքուար քէսպի րազպէթ ու իթիպարը
ֆէվգ էլ առէ էթմէքտէ օլուր. էճտա-
տան մէվրուս օլան վաթանը՝ միւսալէա-
հայը մէսուտէ էսնասընտա վէրլ իթմէք,
անը մուհարէպէ գարիաշասը իշինտէ մու-
հաֆագա իլէմէքտէն չօգ թաթլը տըր:

«Պիւթիւն սահրա ապատան օլուպ,
Դեմետրէ տախի անտէ զէրտէսթէ էքին
տիհիմ իլէ թէքլիլ օլունմուշ օլարագ քէշթ
իւ կիւզար խտէճէք. վէ Դիոնիս իսէ,
իւզիւմ սալգըմլարընը պաղիսթանլարտա
պիննէֆա տեաղը իլէ էզէրէք, ուչու-
րոււմլարտան աշաղը տէօքիւլէն նէհրլէր
կիսի, նեկտարտան նէֆիս մէյլէր ճէր-
եան իթտիրէճէք. վէ չօպանլարըն պէր-
րագ չայ քէնարլարընտա արամ պիրլէ,
թիւրքիւլէրինէ գարըշտըրուգլարը գա-
վալլարը սէսի իլէ թաանի խտէճէքլէրի
խուպ ալաղլար, օ՝ տէրին վաաիլէրի ինկ-
լէտէճէք՝ վէ սիւրիլէրի տախի, բիւր էզ-
հար չէմէնլիքլէրտէ սըչրաեըպ օյնաշա-
րագ գուրթ գօրգուսուստան էմին պիր
հալ իլէ րայ խալլէճէք:

«Ես՝ իգումնէս, պու տէրէճէ մուհա-
տէնաթա պախ օլմուշ օլմանըզ, վէ սա-
եէյի տէվլէթինիլտէ օլ գատար էհալիսի
խթիրահաթը մէշքիւրէ իշինտէ եաշաթ-

մանրզ սիզին իչուն պիր սէատէթի ալի-
մէ օլմանաճագ մը տըր. մէյէրչի իշպու-
շան ու շէօհլէթ, թախրիպի մէմալիք
իթմէքտէն, վէ չար ճանիպէ, եանի՝ տէ-
յիլ քի եալընըլ ֆիւթուհաթ գազանըլըլ
օլան մէմալիքի էճնէպիյէեէ, իլլա մազհարը
մուզաֆֆէրիեէթ օլմուշ նէֆուի մէմալի-
քիիլիզէ տախի, սիրաէթ իտէճէք գըրիլըն,
խալէճան, իւրքիւնթիւ, ֆիւթուր,
եւրէքսիլիք, վէ շէտիա գըթլըգ, վէ
խմիա քէսիլըլի կիպի հալլէրտէն զի-
եատէ միւսթաշսէն տէյիլ մի տիր:

«Մութլու օլ մէլիքէ քի, իլահլարա
մագպուլ, վէ շախսէն տէ ալիճէնապ օ-
լարագ, նէֆուի՝ օլ վէճէլէ թէպտա-
սընըն իսթիրահաթընա ֆէտա պիրլէ,
հիւքիւմէթինի՝ իսթիգպալա պիր մէն-
զարէյի լաթիֆէ գըլմագ ճէհաինտէ կէ-
զէր: Միլէլ ու ագվամը քիւլլիյէ քէն-
ալիլէրինի անտէն մուհարէպէ իլէ մու-
հաֆազա գըլաճագ եէրտէ, խաքիբայը-
նա ճէպինսա օլարագ թահթը հիւքիւ-
մէթինէ իտխալ իչուն իսթիրահաթ իտէր-
լէր:»

«Էյի էմնա, տէտի իդոմենէս. էհալի՝
պու տէրէճէ ասալչ ու սէլամէթ, վէ ֆէյլ
ու զանիմէթ իչինտէ օլտուգճա պէպիւր-
լէնիպ, վէ սէֆահաթա տիւշէրէք եօլ-
տան չըգար, վէ քէնտիլէրինէ վէր-
միլ օլտուղում գուզվէթի իտէ, ալէյհիմէ
իսթիմալ գըլար:»

Ճէվապէն «Վէսվէսէ իթմէ, տէտի
Մէնտօր. օ՛ էօյլէ պիր վէսիլէ տիր քի,
պիր թագըմ միւտահինլէր՝ միւսրիֆ մէ-
լիքլէրին ուղրունա սիւրէրլէր, վէ թէ-
պտաեը թէքէլիւֆաթ ալթընտա էգմէք
իսթէրլէր. անըն չարէսի փէք գօլայ տըր.
զիրաաթ իչուն վազ իտէճէյիմիլ գավա-
նին՝ անլէրի զայրէթէ սէվգ խաուպ,
մասնուաթը պաիտէ իմալ իտէն քիւլլի
սանաաթքետրալը գալտըրմամըլ սէպէ-
պիլլէ իտէ, էհալի՝ ֆէյլ ու զանիմէթ ի-
չինտէ տախի էյլէմ օլան շէյլլի միւթաա
իտէր. վէ պու զանիմէթին թագալլիւլ
իթմէսի տէ, էմրի իգալվաճըն թէսհիլի,
վէ էհալինին ֆէվգ էլ զտէ թէքսիրի

իլէ միւլքին օլա պիրի. պէհէր սիլիլէ-
նին նուֆուսու քէսպի քէսրէթ էթտիլի
հալտէ, ալագիլէրի գըսալըր, վէ անը
տախիա լաեղգըլա իմալ իթմէք մէճպու-
րիեէթի թահթընտա գալըր. պիլէսին
քի, խալգըն սիֆիհ վէ սաի օլմոսընա
պաիա օլան շէյ, անճագ թէնտում իլէ
իշպիլիք տիր. վագաա թէպտա ու զիրի
տէտթանընըլ պու սիւրէթլէ նալլի զա-
նիմէթ օլուրլար իտէտէ, պու զանիմէթ՝
սլընլարը թէրի իլէ գազանըլըլ նիմէթի
նանիտէն, վէ պէրէքէթի մալայը գասի-
մէտէն իպարէթ օլուր:

«Մա մաֆիհի, էհալինիլի եօլտան չը-
գարմաագ իւզրէ, պէհէր սիլիլէնէ
թաեին վէ թէֆվիլ իտէճէյինիլ արա-
գիեի, շիմաիտէն թահաիա իտի վէրինիլ.
մաալիւմ տիր քի, թէքմիլ թէպաանըլը
տէրէճէյի միւլթէլիֆէլէրինէ կէօրէ ագ-
սամը սատիսէեէ թագսիմ էյլէտիլ. իմ-
տի հէր պիր ֆալիլեաեա հասր իտիլէ-
ճէք օլան ալագի մըգտարը, նուֆուսու
մէվճուտէլէրինի իաշէեէ թէմամրլա քի-
ֆաեէթ իտէպիլլէճէք նիսպէթ տէ օլմալը
տըր. իշպու նըզամ լաեէնֆէք օլտուղու
հալտէ, սալըպատէլէր՝ ֆուգարա էլին-
տէն ալագի իշթիրասընա միւթէճասիր
օլամալլար. վէ քեաֆֆէյի էհալինին ա-
րագի թատարուֆ իտէր օլմասըլա պէ-
րապէր, պէհէրինէ խապէթ իտէճէք
ճիւզի եէրլէրի, սիւրէթի միւքէմիլլէտէ
թէպրի իթմէք մէճպուրիեէթինտէ պու-
լունուրլար. վէ պիր միւտտէթի մէտի-
տէտէն սօնրա պու հալալիտէ խաքը
խալի գալմամաեա եիւզ թութար իտէ,
մահալը ախէրէ մուհաճիլլէր սէվգ օլու-
նուր, վէ պու միւնասէպէթլէ տէ հիւ-
քիւմէթինիլ մոզիեատէթիւն թէվէսիւ
խաուպ գուզվէթ պուլուր:

«Գալտը քի մէմալիքինիլտէ, օլմաեա
քի իշրապըն ալեսսէվիլլէ պիր աստէթ օլ-
մաաաը իչուն լեազըմ կէլէն իհթիմամը
տիրիլ իտէսիլիլ. էկէր աիքիլմիլ պաղ-
լար փէք զիեատէ իտէ, քիւրիւմէրինի
քէօքտէն սէօքտիւրմիլիսինիլ տիր. զիրա
խալգըն ապիմ ֆէնալըգլարընըն մէնպաի

ճէրհանը տըր շարտալ . խառնէլիքէրէ , զաւգալարա , աղըլըգ , վէ պօշուղլարա , վէ ֆամիլեա պէյնինտէ վազը օլան նի- զամըզըզլարա տա սէսլէսլ օ' տուր . իշպու մէշրուպէ' հէմիշէ պիր նէվլի մու- ալէճէ թարզընտա , վէ եախօտ զէսլէր , վէ ֆէվզէլատէ զիեաֆէթլէր արասըն- տա խթիմալ օլունուր մէշրուպէյի նա- ախտէ մագաւրնտա գուլլանըլմալը տըր . մա մաֆիհի պէյլէ պիր աղըր թէքլիֆին մէվզլի իճրտեա խալի իշուն , իպրէթինի էվվէլ էմիրտէ սիզ քէնտինիզ իրաէ իթ- մէզ իսէնիզ , ինֆազընը մէշմուլ իթմէ- երնիզ :

« Թաալիմի սիւպեան իշուն տախի , Մինոփուսն վազ էթտիլի գաւանինի գա- վի սագլաթմանըլ լեաղըլմ կէլիր . խա- վասը նա մէքեաթիպի թէէսիս իթմէ- նիզ , վէ էվլատը վաթանա իլահլարըն խալֆընը , վաթան ազընը , նըզամբէր- վէլիքէ կասընը , վէ հայսիյէթի շախսի- յէեի' սէֆազաթա վէ պիւթիւն էօմի ու հաեաթա թէրճիհ իթմէքլիք եօլլարընը էօյրէթտիլմէնիզ տէ վաճիպէտէն տիր :

« Քիպարլարըն վէ աւամը նասըն թահ- գիգի ահվալը զըմընտա թէֆթիլէր թաեին իթմէնիզ , վէ սիզին տէ աւլէրէ նէզարէթ իյէմէնիզ իգթիզա իտէր . չուն- քի էհալինին չօպանը տիմէք օլան միւ- լիւքիէթիլիզ վապիֆէսի , պաշգա պիր շէյ օլմանըսլ , լէյլ ու նէհար սիւրիւլէ- րինիզի կէօզէթմէքտէն իպարէթ տիր . իշպու վազիֆէնին իքմալի իլէ հիսապսըզ նըզամըզըզլարըն , վէ եօլսուզըզլա- րըն էօնիւնիւ ալմըլ օլուրսունուզ . վէ ինթիլամնա մուվաֆֆազ օլամաղըլը- նըզ խուսուս իշուն տախի , միւճաղաթը շէտիտէ իսթիմալ իտէ պիլիրսինիզ . չուն- քի գարիսլ իւլ վուգու օլան ֆէնալըգ- լարը' միւճաղաթը շէտիտէ գօրգուսու իլէ գարըլումազ տախի պիր շէֆգաթ էսէրի տիր . վազթը միւնասէպէտէ պիր ճիւզի տէմ' տէօքմէքլիյին , էն խուսա- լուտ գըրկընլարըն էօնիւնիւ ալապիլէ- ճէյի կիպի , ճէսլր իսթիմալինէ թէգաու- տիւմ իտէն գօրգու տախի , մուամլէյի

ճէսլրիյէնէ մահալի իհթիեաճ պըրագմազ :

« Կէլլիմ քի , էմնիէթի նէֆսիյէ զըմ- նընտա խալգա զուլմ' ու իթիսաֆ իթ- մէքտէն , աւլէրի թաալիմ , վէ մէպիէթ եօլունտա թէրպիէն իթմէմէքտէն , վէ էհալինէ քէնտիսի սէվտիլմէնիզ տէ , աւ- լէրի իսաֆէ իլէ եէիս ու ֆիւթուրա սէվգ էյլմէքտէն , վէ գաթան սէրպէսթիլք եիւզիւ կէօրմէմէք , վէ տէ աղըր վէրկի պօեունուրուզընտան թախլիսի կիրի- պան իտէմէմէք իւզրէ' մուամլէյի ճէսլ- րիյէ շիտտէթի ալթընտա էզմէքտէն է- շէտա հալաթը մէնֆուրէ նէ' վար տըր . մէկէրչի հիւքիւմէթի աուլէ տէնիլէն պէյլէ' մի օլմալը , շան ու շէօհրէթէ թէվսիլ իտէճէք թարիգի աղըլ աղո մու օլաճագ տըր . պիլմիշ օլասընըլ քի , պիր մէլիք ուսուլու իսթիպաաալիյէ իւզրէ հիւքիւմէթ սիւրմէք իսթէտիքճէ , միւ- լիւքիէթիլինի թապիֆ իտէր . վադաա ճիհանիլիլիք գազանըր իտէտէ , մէմալի- քի մահրուսէսինի տէ վիրանէ հալինէ պը- րագըր . վէ քէնտիսի գուզվէյի իսթիգ- լալիյէտէ պուլունուր էմմա , ումուլմ ին- սան գուզվէթտէն տիւշէր , մէմալիք' պիհասլ գալարագ պիապան շէօլէրէ տէօնէր , շէհիլլէր կիւնտէն կիւնէ էքսի- լիսլ , ումուրու թիճարէթ տախի մէֆ- գուտ հիւքիւնէ կիրէր . ազամէթի' եա- լընըզ վաթը իլէ օլմանըսլ , էհալի իլէ գազանապիլէճէք օլան մէլիքին իտէ , գուզվէթ ու սէրվէթինէ պաաի օլան է- հալիսի գըսաղորդճա , քէնտիսի տէ կիւն պէ կիւն թէնէզզիւլ իտէր , կիտէրէք մէ- մալիքտէ նէ' ագճէ գալըր նէ' սէքէնէ , պու սօնրաքի զայպ , քեաֆֆէսինին ա- զիմի , հէմ' տէ չարէսիզի օլուր . վէ հիւ- քիւմէթի իսթիպաաալիյէսի եիւզիւնտէն , ալէմ' էսիր հալինէ տիւշար օլմագտա , վէ միւտահանէճիլիք իլէ քէնտիսինէ խա- քիիայ օլուեօր , վէ հուզըրուստա տիր տիր տիթրէեօր կիպի պըլընմագտա ի- քէն , պիր ճիւզի իսթիլալ զուհուր էթ- աի' մի խաի , սօն տէրէճէ ճէսլպարըլա մէսիլք պուլունան օ' նիզամըզ հիւքիւ- մէթ , պագարսըն քի թապալէրի մուգա-

վէմէթ՝ օլաճաճաբադ , պիրտէն տէվրի-
ւր . նիչուն քի գուվվէյի իսթիպոտառլոյէ
եհրզլւնտէն հէմ առի իսալը , հէմ տէ
րիճալը թահրիք գըւրըշ , վէ հիչ պիրի
սինտէն էմնիեէթի գալպ գազաճամամըշ
օլտուզունտան , քեաֆֆէսինի տաթի սի-
նիլէտէրէք պիր թէպէտտիւլաթը ճէ-
տիտէ ինթիգարինէ մէճպուր իթմիշ
պուլունուր . իլը հիւճիւմտէ պիր պուլթ-
շէքլինտէ օլան հիւքիւմէթ՝ տիւշէր եու-
վարըանըր վէ աեազլար ալթընտա գա-
ւըր . նէֆրէթ՝ աոտվէթ՝ խալֆ՝ ինթի-
գամ՝ վէսվէսէ՝ վէլհասըլ հէր պիր հա-
վասսը միւզիրրէ էօյլէ պիր հիւքիւմէթի
մէնֆուրէեէ գարշը իթթիֆադ իթմիշ
կիպի օլուր . էսնայը սէատէթի քեազլի-
զիպէսինտէ , քէնաթինէ իֆատէյի հա-
գըգաթը հալ իչուն հիչ պիր միւլթէճասիր
քիմնէ պուլպ պիլշմէմիշ օլան մէլիք՝ գէ-
մանը սէֆալէթինտէ տաթի քէնաթի-
նի թէպիրիեէ , եաթառ տիւշմէնէրէ գար-
շը նէֆսինի վիգաեէ էթտիրէճէք ֆէրտի
վահիտ պուլպամազ : »

Մէնսոր իւէ վուգու սուլան իշուու միւքեալմէ, իգումենէսի իգնա խոէրիք, արազլիյի խալլիյէի թագսիմէ շիթալ սիլրէ, սանաաթը գաիտէ իւէ իշիդալ խոէն քիմէլէրի, հէման օրալարա իսքեան էթտիլուի. վէ վէսաեայը Մէն օօրու քեամէքեան մէվզլիյի Ֆիյլ ու իճրեան կէթլրաի. վէ Լաքին շէհրին ինշաթը խիթամ սուլմատըգճա, գիրաաթա պէտ խոէմէ եէճէքլէրի ճիհէթլէ, եալընըզ ամէլէեէ միւնհասըր սուլուհան արազի թագսիմինի աթիեէ թաալիգ իյլէտի:

(Պաղիւսի ոսկրա)

ՃԻՆՆԵԹ ՎԷ ՀԻՏՏԵԹ

Ճիննէթ- իւէ- հիտէթին ֆարգը, էվ-
վէլքինին տախի, սօնրաքինին մուվագ-
գաթ օլմասընտան պաշգա չէյ տէյիլտիր:

Զիրա էսնայը հիտաէթ տէ էլլէրին տու-
տազլարն զիր տիր տիթրէերլը, իշնկին
քիւննիւք՝ սազէն տէ նար քէսիլիշի, կէօզ-
լէրին ճընկը սըչլաուրս տիլն բէբէլէնիշի,

տեազլարն եէրլէրի կիւմպիւրտէալիւի,
խիւլասէյի քէլամ պիւթիւն վիճուտին
յիւ պզգըը հաւ ու հարաքէթ. բէյաա
խտէրէք լիտանըն տա քէլիմաթը զալիպէ
իլէ նէ՛ տէտիյինի պիւլմէ եիշի ճիճնէթ
հալիւտէն տաշգաւ շէյէ վէրիլէմէզ:

ՄԱՆԹԱԳՈՅԸ ՀԱՐԻԷ

Իշպուռ Թաավիր պիղէ Թապիւթըն՝
մանթադայը հարրէ ճիվարլարընտա
օլան մէհլարէյի Լաթիֆէսինի կէօ-
թէրիւ, Հէվատա օլան օլ պէրլադ-
լըք, մահսուլաթըն հէպաթիյէտէ կէօ-
րիւէն նէշվ ու նիւմա, վէ շէճէրլէր-
տէքի նազիքլիք վէ կիւզէլլիք, տէ-
յէ պիլիլիքլի, տիւնեմանըն սալը ճի-
հէթլէրինէ մախսուռ տէյիլ տիր:

Օ՛ հէ՛ լաթիֆ վէ տիւրքիւշա սէյրան ,
 հէ՛ տէրէճէ հիմէթ ու զանիմէթի պի-
 վաեան, զանն իտէրսինքի օրալարտա
 իսքեան իտէն ատէմլէրէ թապիւթ՝
 պիղիմ թարաֆլարըն աքսիսինի , եանի
 ազ զահմէթէ չօգ միւքեաֆաթ վատ
 իթմիշ տիր :

Զիրա պիզիմ արապիմիզին էն միւն-
պիթ ինտէն ալընան մահաուլաթըն ,
օրատա պիր դաշ միսլի ալընա պիլիր .
չունքի մէվսիմէլի գուրադ վէ բիւ-
թիւպէթլի օլարադ ոէնէտէ իբի տիւր-
լիւ օլուպ , դաթման գըշ վէ սօվուդ
պիլմէզլէր :

Մա մաֆիհի օրալարըն սէքէնէսի
պիղլէր կիպի թէքէլիւֆաթը զաի-
տէնէ տէ ալըչըդ- օլմանըպ, պիր
հալը սառտէկի իլէ էօմր կէչլիրլը օլ-
տուդլարընտան, պիր ստէմ պիր գաչ
խուլմա, պտմպու, եախօտ թալիպօթ
կիպի հէլ շէյէ-կէլլչլի աղաճա մալիք
օլտուդտան սօնրա, թապլիաթըն պախչ

էթմիշ օլտուզու ֆէյզ ու պէրէքէթ
սահէսինաէ հէր պիր իհթիհաճընը
ուէֆ խաէ պիլիր:

Սոն սէօզ՝ օրալարտա պիլիմ թա-
րաֆլար կիպի Հինտ թափուգլարը
պիլէ գօլօշգ՝ պիլմէեիպ, ըհամաէ

սէյր օլունտուզու վէճհէ աղաճ հափ-
րադլարընը, վէ օթ փարչալարընը
թօփլարլար, քէօմէ հափարլար, վէ
հումուրթալարընը օրահա կէօմէրէք
հարարէթ գուվլէթիյէ հաւրու չը-
գարըրլար:

Շ Է Ր Ա Ի Թ Մ Ա Ի Խ Թ Ա Ր

- 1 ՖԵԼԷՅԻՆ իւշիւնձիւ ճիւղի նիւսիւղերի տախի բէյ տէր բէյ նէշր օլունա-
րագ 50 ճիւղէ իպլագ օլունաճագ տըր :
- 2 Ապօնման պէտէլի բէշին օլարագ 4 առէտ սիւ մէճիտիյէ օլուպ. թաշ-
րալար իշուն քօսթա փարասր ալընմաեաճագ տըր :
- 3 Ապօնէ եագըլմագ արգու խտէն գէվաթը քիրամըն Պէօեիւք Եէնի խան-
տա իւսթ գաթտա 33 նօմէրօլու օտաեա միւրաճաաթ իթմէլէրի, վէ
մէքթուպլարըն տախի Յովհաննէս Յ. Պալըզճեան իսմինէ օլարագ
գիքր օլունան օտաեա իրսալի լեագըմ տըր :
- 4 Պէհէր նիւսիւտի 3 ղուրուշա վէ միւհիւրլիւ օլարագ անճագ օտասըն-
տա սաթըլըր :
- 5 Մէգքիւր օտատա հէր նէվի էվրագը տաալիյէ, թիւճճարիյէ վէ տէֆա-
թիրի մուհասէպէ, վէ վարագայը սաիրէյի միւթէնէվիա եագըրըր,
մամաֆիհի ՖԵԼԷՖ ապօնէլէրինէ պու ճիհէթլէրտէն տօլաեը խու-
սուսի իքրամլար օլունուր :
- 6 Վէ հաթթա տէվաիրի րէսմիյէտէն հէր նէվի գուեուտաթ իսրաճը, վէ է-
վամիր թահսիլի, վէ վէքեալէթ, բրօթէսթօ վէ հաճ կիպի մուամէլա-
թըն իճրասը իլէ, հէր տիւրլիւ տաալինին քէմալը էմնիէթ վէ ինթի-
զամ թահթընտա օլարագ իճրայը մուհաքէմէ վէ մուխասէմէսի զըմ-
նընտա էմնիէթլի զաթլար վէ ալօգաթլար թաեինի, վէ հէր կէօնէ
մէսուլիէթլէրինին թէէմինի թէահհիւտ զըլընըր :

Ի Յ Լ Ա Ն

Ֆէլէյին իլք սէնէլիք 24 ճիւղիւ ճիւղէնմիշ օլարագ	60
Իքինճի ճիւղի քէզա	60
Մէպահիսի միւթէֆէրրիգա ալընճա թապ էթտիրիլէրէք	40
Սէաուէթի ինտսնիյէ պահսը պիթ թէֆրիգ ճիւղէտիլէրէք	6
Գալլաթրիէճին աթիգ գօճապաշըլըղընըն իլք ճիւղիւ քէզա ալընճա ճիւղէտիլէրէք	6
Վէ գաւաիտի նագըր հուրուֆուսն ալըր րիսալէսի	3
ղուրուշա սաթըլմագտա տըր :	